

Sreda, 25. oktober 2017

P8_TA(2017)0413

Vidiki temeljnih pravic pri vključevanju Romov v EU: boj proti anticiganizmu**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. oktobra 2017 o vidikih temeljnih pravic pri vključevanju Romov v EU: boj proti anticiganizmu (2017/2038(INI))**

(2018/C 346/23)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju preambule Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti drugega odstavka ter četrtega do sedmega odstavka preambule,
- ob upoštevanju, med drugim, člena 2, drugega pododstavka člena 3(3) ter členov 6 in 7 PEU,
- ob upoštevanju, med drugim, člena 10 in člena 19(1) PDEU,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah z dne 7. decembra 2000 (v nadaljnjem besedilu: „Listina“), ki je bila razglašena 12. decembra 2007 v Strasbourgu in je decembra 2009 začela veljati skupaj z Lizbonsko pogodbo,
- ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic, ki jo je generalna skupščina OZN sprejela leta 1948,
- ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah, ki je bila sprejeta 20. novembra 1989 v New Yorku, zlasti njenega člena 3,
- ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN A/70/L.1 z dne 25. septembra 2015 z naslovom Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030,
- ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN A/RES/60/7 z dne 1. novembra 2005 o spominu na holokavst,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o zaščiti narodnih manjšin,
- ob upoštevanju deklaracije odbora ministrov Sveta Evrope o naraščanju anticiganizma in rasističnega nasilja nad Romi v Evropi, ki je bila sprejeta 1. februarja 2012,
- ob upoštevanju splošnega političnega priporočila št. 13 Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti, o boju proti anticiganizmu in diskriminaciji Romov,
- ob upoštevanju listine evropskih političnih strank za nerasistično družbo, sprejete na 32. zasedanju Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope marca 2017,

Sreda, 25. oktober 2017

- ob upoštevanju resolucije parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 1985 (2014) o položaju in pravicah narodnih manjšin v Evropi in resolucije št. 2153 (2017) o spodbujanju vključevanja Romov in potujočih skupin,
- ob upoštevanju izjave generalnega sekretarja Sveta Evrope Thorbjørna Jaglanda z dne 11. aprila 2017 o desetih ciljih za prihodnjih deset let,
- ob upoštevanju Konvencije Mednarodne organizacije dela o diskriminaciji pri zaposlovanju in opravljanju poklica, 1958 (št. 111),
- ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu ⁽²⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ ⁽³⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 9. decembra 2013 o učinkovitih ukrepih za vključevanje Romov v državah članicah ter sklepov Sveta z dne 8. decembra 2016 o pospešitvi procesa vključevanja Romov in z dne 13. oktobra 2016 o posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 14/2016,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 15. junija 2011 o predšolski vzgoji in varstvu,
- ob upoštevanju sporočil Komisije o vključevanju Romov (COM(2010)0133, COM(2012)0226, COM(2013)0454, COM(2015)0299, COM(2016)0424) ter sporočila o okviru EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020 (COM(2011)0173),
- ob upoštevanju sporočila Komisije o jamstvu za mlade in pobudi za zaposlovanje mladih: po treh letih izvajanja (COM(2016)0646),
- ob upoštevanju priporočila Komisije 2013/112/EU z dne 20. februarja 2013 z naslovom Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Romih ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ UL L 180, 19.7.2000, str. 22.

⁽²⁾ UL L 303, 2.12.2000, str. 16.

⁽³⁾ UL L 315, 14.11.2012, str. 57.

⁽⁴⁾ UL L 166, 30.4.2004, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 328, 6.12.2008, str. 55.

⁽⁶⁾ UL C 4 E, 7.1.2011, str. 7; UL C 308 E, 20.10.2011, str. 73; UL C 199 E, 7.7.2012, str. 112; UL C 468, 15.12.2016, str. 36; UL C 468, 15.12.2016, str. 157.

Sreda, 25. oktober 2017

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. aprila 2015 ob mednarodnem dnevu Romov – rasno sovraštvo do Romov v Evropi in priznanje, s strani EU, dneva spomina na genocid nad Romi med drugo svetovno vojno ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2016 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letu 2015 ⁽²⁾, zlasti odstavkov od 117 do 122 o pravicah Romov,
- ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice o temeljnih pravicah za leto 2016,
- ob upoštevanju anket Agencije za temeljne pravice EU-MIDIS I in II ter raznih drugih raziskav in poročil o Romih,
- ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 14/2016 o pobudi politik in finančni podpori EU za integracijo Romov: v zadnjem desetletju je bil dosežen velik napredek, toda potrebna so dodatna prizadevanja na terenu,
- ob upoštevanju raziskave Eurobarometra o diskriminaciji v EU v letu 2015,
- ob upoštevanju poročil in priporočil Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), med drugim njenega akcijskega načrta za izboljšanje položaja Romov in Sintov na območju OVSE,
- ob upoštevanju poročil in priporočil nadzornih organizacij in organizacij civilne družbe, zlasti tistih, ki so jih pripravili Evropski center za pravice Romov, Fundación Secretariado Gitano, OSF, ERGO in Amnesty International,
- ob upoštevanju referenčnega dokumenta o anticiganizmu, ki ga je pripravilo zavezništvo proti anticiganizmu (Alliance against Anti-Gypsyism),
- ob upoštevanju poročila Centra za evropske politične študije o boju proti institucionalnemu anticiganizmu: odzivi in obetavne prakse v EU in nekaterih državah članicah,
- ob upoštevanju novo ustanovljenega Evropskega romskega inštituta za umetnost in kulturo (ERIAC) v Berlinu, ki želi vzpostaviti umetniško in kulturno prisotnost 12 milijonov evropskih Romov, omogočiti njihovo samoizražanje ter tako prispevati k boju proti anticiganizmu,
- ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter mnenja Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A8-0294/2017),

A. ker se Romom v Evropi še vedno kratijo človekove pravice;

B. ker so Romi del evropske kulture in vrednot ter so prispevali h kulturnemu bogastvu, raznolikosti, gospodarstvu in skupni zgodovini EU;

⁽¹⁾ UL C 328, 6.9.2016, str. 4.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0485.

Sreda, 25. oktober 2017

- C. ker je anticiganizem posebna vrsta rasizma in ideologija, ki temelji na rasni večvrednosti, oblika razčlovečenja in institucionalnega rasizma, ki se napaja iz zgodovinske diskriminacije in se med drugim izraža z nasiljem, sovražnim govorom, izkoriščanjem, stigmatiziranjem in najočitnejšo obliko diskriminacije ⁽¹⁾;
- D. ker je kljub prizadevanjem na nacionalni, evropski in mednarodni ravni vztrajno in strukturno sovraštvo do Romov ⁽²⁾ mogoče zaznati vsak dan na vseh ravneh evropske družbe po vsej Evropi, kar se kaže npr. v individualnem in institucionalnem zanemarjanju, diskriminaciji, neenakosti, zmanjševanju vloge, podcenjevanjem, drugačenjem in iskanjem grešnih kozlov, stigmatizaciji in sovražnem govoru ter v dejstvu, da so žrtve nasilja, skrajne revščine in popolne socialne izključenosti; ker je anticiganizem v vzponu in politične stranke z očitnim izražanjem nastrojenosti proti Romom pridobivajo priljubljenost;
- E. ker je anticiganizem prisoten v delu in delovanju javnih organov in institucij na skoraj vseh področjih in ravneh v državah članicah, najpogosteje pa se kaže v tem, da Romi niso deležni dostopa ali enakega dostopa do javnih služb in storitev, nimajo enakih pravic in niso enako obravnavani, niso vključeni v oblikovanje politik in procese ustvarjanja znanja in niso ustrezno zastopani v uradnih organih na vseh ravneh družbe, ter v oblikovanju diskriminatornih programov in zlorabi možnosti za financiranje izboljšanja življenja Romov;
- F. ker je nenamerni anticiganizem mogoče opaziti celo v delovanju institucij Evropske unije, saj številni programi in sredstva EU, ki bi lahko pozitivno vplivali na življenjske možnosti in življenjske razmere Romov, slednjih ne dosežejo ali pa simbolično določijo Rome kot ene od njihovih upravičencev, vendar ne upoštevajo njihove realnosti in diskriminacije, s katero se srečujejo;
- G. ker je anticiganizem, pa naj bo še tako nezaveden, mogoče odkriti v pravnem redu EU, ki pogosto ne upošteva realnosti in izzivov Romov, ki zaradi večstoletne izpostavljenosti različnim oblikam diskriminacije ne morejo uživati enakih pravic in možnosti ter enake ravni varstva, ki ga zagotavlja pravni red EU, kot drugi državljani EU;
- H. ker je tako v jeziku kot dejanjih v naši družbi mogoče odkriti zakoreninjen paternalističen odnos do Romov, ki le poudarja potrebo po vključevanju ali integraciji Romov, medtem ko je dejansko potreben temeljni premik v pristopu; ker je treba zagotoviti, da bodo imeli možnost uveljavljati svoje temeljne pravice in državljanstvo v naši družbi ter da jih bodo v celoti uživali;
- I. ker so Romi nenehno omenjani kot ranljivi ljudje, v resnici pa so Romom kratene neodtujljive človekove pravice, odreka se jim enaka obravnava in onemogoča enak dostop do blaginje, storitev, informacij, pravnega varstva, izobraževanja, zdravstvenega varstva, zaposlovanja itd., kar kaže, da so Romi ranljivi zaradi diskriminacijskih struktur, ki so jih vzpostavili in jih ohranjajo ljudje na oblasti; ker to kaže, da pristojni organi niso izpolnili svojih dolžnosti na področju človekovih pravic;

Pripadnost in udeležba

1. poudarja, da je za boj proti podzavestnemu družbenemu soglasju o izključitvi Romov in proti njihovi diskriminaciji in socialni izključenosti ter za rušenje stereotipov, ki so se skozi stoletja ustvarjali in okrepili skozi popularno literaturo, medije, umetnost in jezik, nujno izobraževati večinsko družbo o raznolikosti Romov, njihovi zgodovini in kulturi ter oblikah, obsegu in resnosti anticiganizma, s katerim se srečujejo v vsakodnevnem življenju; v zvezi s tem poziva države članice, naj prevzamejo polno odgovornost za svoje romske državljane ter začnejo dolgoročne kampanje za ozaveščanje in presečno senzibilizacijo;

⁽¹⁾ Splošno politično priporočilo št. 13 o boju proti anticiganizmu in diskriminaciji Romov, Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti.

⁽²⁾ Pojavljajo se tudi izrazi anticiganstvo, proticiganstvo, protiromstvo in sovraštvo do Romov; prav tako se v različnih državah članicah lahko uporabljajo nekoliko različni izrazi, npr. *anti-Gypsyism*.

Sreda, 25. oktober 2017

2. meni, da je dejavna in pomembna socialna, ekonomska, politična in kulturna udeležba Romov ključna za učinkovito obravnavanje anticiganizma in ustvarjanje nujno potrebnega medsebojnega zaupanja v korist celotne družbe; ugotavlja, da je imajo Komisija in države članice na tem področju skupno odgovornost; zato poziva Komisijo in države članice, naj pripravijo strategije, ki bodo vključevale proaktivne in reaktivne ukrepe na podlagi dejanskih sistematičnih posvetovanj s predstavniki Romov in nevladnimi organizacijami, ter naj Rome vključijo v vodenje, spremljanje in vrednotenje začelih glavnih programov in projektov na vseh ravneh, tudi na lokalni; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo ustanavljanje neodvisnih romskih civilnih organizacij in javnih institucij ter krepitev vloge mladih progresivnih romskih voditeljev;

Sprava in vzpostavljanje zaupanja

3. poziva Komisijo, naj zaradi vzpostavitve nujnega medsebojnega zaupanja ustanovi komisijo za resnico in spravo na ravni EU (bodisi v okviru obstoječih struktur ali kot ločen organ), da se prizna preganjanje, izključevanje in odtujevanje Romov skozi stoletja, naj to dokumentira v uradni beli knjigi in naj pri izvajanju teh nalog sodeluje z Evropskim parlamentom in romskimi strokovnjaki;

4. poziva države članice, naj ustvarijo (bodisi v okviru obstoječih struktur ali kot ločen organ) nacionalne komisije za resnico in spravo, da se prizna preganjanje, izključevanje in odtujevanje Romov skozi stoletja, pri čemer naj sodelujejo poslanci, vladni uradniki, odvetniki, romski predstavniki, nevladne organizacije in lokalne organizacije, in naj ta vprašanja dokumentira v uradni beli knjigi, ter spodbuja države članice, naj zgodovino Romov uvrstijo v učne programe v šolah;

5. poziva države članice, naj obeležijo spomin na žrtve holokavsta nad Romi, naj 2. avgust razglasijo za evropski dan spomina na žrtve holokavsta nad Romi ter naj zagotovijo primerno in takojšnje nadomestilo za preživele žrtve holokavsta s poenostavljenim postopkom, skupaj s kampanjo ozaveščanja; poziva Komisijo in države članice, naj romske žrtve vključijo v svoje spominske slovesnosti, ki potekajo vsako leto 27. januarja za obeležje dneva spomina na žrtve holokavsta, in organizirajo prostovoljna izobraževanja o holokavstu nad Romi za javne uslužbenke;

Preverjanje uspešnosti

6. izraža zaskrbljenost, da kljub izvajanju več ciljnih programov v državah članicah večina glavnih programov, vključno s programi, financiranimi iz strukturnih skladov, ne doseže najbolj prikrajšanih, zlasti Romov; zato poziva Računsko sodišče, naj bolj temeljito in redno preverja uspešnost programov EU, kot so programi zaposlovanja in izobraževanja, na primer programa Erasmus+ in pobude za zaposlovanje mladih (YEL);

7. poziva Komisijo, naj:

- oceni programe in možnosti financiranja EU, da bi ugotovila, ali izpolnjujejo zahteve glede nediskriminacije in udeležbe, ter naj po potrebi nemudoma sprejme popravne ukrepe;
- vzpostavi zanesljiv in v kakovost usmerjen dolgoročni sistem za spremljanje in finančno računovodstvo za preverjanje uspešnosti držav članic pri uporabi programov EU;
- dejavno vključi romske nosilce projektov v proces spremljanja in ocenjevanja na učinkovit in pregleden način;
- zagotovi, da bo obstoječi pritožbeni mehanizem postal dostopnejši in preglednejši za rezidente, nevladne organizacije in organe, da bodo lahko poročali o diskriminatornih skladih in programih EU;
- začasno ustavi financiranje v primerih zlorabe sredstev EU;

Sreda, 25. oktober 2017

- reformira sklade ESI, da bodo zagotavljali finančno podporo za boj proti anticiganizmu na bolj proaktiven način; ter
- razširi program Evropa za državljane in program za pravice, enakost in državljanstvo, tako da bo priznala pomembno vlogo nadzornih organizacij civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov pri spremljanju anticiganizma in zagotavljanju spoštovanja temeljnih pravic;

8. poziva Komisijo in države članice, naj:

- zagotovijo, da so ustrezni ukrepi, ki jih financira EU in bi lahko vplivali na romsko skupnost, vključujoči in protisegregacijski;
- zagotovijo, da so segregacijske prakse jasno opisane in izrecno izključene iz financiranja;
- izboljšajo možnosti financiranja, s čimer bi poskrbele, da ustvarjene priložnosti za izobraževanje in zaposlovanje zagotavljajo dejanski in trajnostni način za izhod iz dolgotrajne brezposelnosti, ki je potreben za dostojno življenje;
- zagotovijo učinkovito uporabo vseh razpoložljivih virov; in
- povečajo stopnjo črpanja sredstev EU v skladu s prednostnimi nalogami iz nacionalnih strategij vključevanja Romov;

9. poziva države članice, naj povečajo usklajenost lokalnih in nacionalnih organov, da bi odpravili upravne in politične ovire ter učinkovito uporabljali sredstva EU za izboljšanje položaja Romov, zlasti otrok;

10. opozarja na priporočila Sveta iz leta 2013, v katerih je navedeno, da bi bilo treba za lažje spodbujanje socialnega vključevanja, med drugim tudi socialno-ekonomskega vključevanja marginaliziranih skupnosti, kot je romska skupnost, ter preprečevanje revščine in diskriminacije vsaj 20 % skupnih sredstev iz Evropskega socialnega sklada v posamezni državi članici nameniti za naložbe v ljudi;

Zagotavljanje enakih pravic in boj proti anticiganizmu z usposabljanjem

11. opozarja, da so pravice manjšin in prepoved diskriminacije sestavni del temeljnih pravic ter tako spadajo v obseg vrednot EU, ki jih je treba spoštovati v skladu s členom 2 PEU; opozarja, da lahko EU v skladu s členom 7 PEU ukrepa, če obstaja očitno tveganje, da bi lahko država članica huje kršila te vrednote;

12. na podlagi zaskrbljujočih poročil nevladnih in nadzornih organizacij poziva države članice, naj:

- izvajajo in izvršujejo Direktivo 2000/43/ES, da bi učinkovito preprečili in odpravili vse oblike diskriminacije Romov ter zagotovili, da nacionalni, regionalni in lokalni upravni predpisi niso diskriminacijski in ne povzročajo segregacijskih praks;
- izvajajo in izvršujejo Okvirni sklep 2008/913/JHA, ki zagotavlja sredstva za uspešen boj proti anticiganski retoriki in nasilju nad Romi;

13. poziva Komisijo, naj pomaga pri prenosu in izvajanju direktiv o enakem obravnavanju ter naj brez izjeme nadaljuje z uvajanjem postopkov za ugotavljanje kršitev zoper države članice, ki kršijo direktive o enakem obravnavanju, kot so direktiva o rasni enakosti (2000/43/ES), direktiva o prostem gibanju in prebivanju (2004/38/ES) ⁽¹⁾, direktiva o pravicah

⁽¹⁾ UL L 158, 30.4.2004, str. 77.

Sreda, 25. oktober 2017

žrtev (2012/29/EU), okvirni sklep (2008/913/PNZ) o rasizmu in ksenofobiji, direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah (2010/13/EU) ⁽¹⁾, direktiva Sveta o enakem obravnavanju moških in žensk (2004/113/ES) ⁽²⁾ ter direktiva Sveta o enakem obravnavanju pri zaposlovanju in delu (2000/78/EC), ali jih niso prenesle oziroma jih ne izvajajo;

14. poziva Komisijo in Svet, naj dosežeta premik z mrtve točke in ponovno začneta pogajanja o protidiskriminacijski direktivi;

15. obsoja, da nekatere države članice zanikajo neenakost svojih romskih državljanov, nimajo politične volje za odpravo svoje napake, da Romom niso zagotovile dostopa do temeljnih pravic in uživanja teh pravic, ter Rome krivijo za njihovo socialno izključenost, ki jo dejansko povzroča strukturni rasizem;

16. poziva države članice, naj:

- jasno obsodijo in kaznujejo zanikanje holokavsta nad Romi, sovražni govor in določanje Romov za grešne kozle s strani politikov in javnih uslužbencev na vseh ravneh in v vseh vrstah medijev, saj s tem neposredno krepijo anticiganizem v družbi;
- sprejmejo dodatne ukrepe za preprečevanje, obsodbo in zatiranje protiromskega sovražnega govora, tudi s kulturnim dialogom;

17. poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo svoje sodelovanje z nevladnimi organizacijami z namenom izvajanja usposabljanj o najboljši praksi za preprečevanje predsodkov in o učinkovitih kampanjah proti sovražnemu govoru, tako da opredelijo posebne potrebe in zahteve partnerskih nevladnih organizacij v zvezi s tem; poziva Komisijo, naj civilne družbe spodbudi k spremljanju in poročanju v zvezi s sovražnim govorom, kaznivimi dejanji iz sovraštva in zanikanjem holokavsta v državah članicah;

18. poziva svojega predsednika, naj obsodi in sankcionira poslance, ki se v Parlamentu izražajo ali vedejo žaljivo, rasistično ali ksenofobično;

19. obžaluje, da je Romom kršena pravica do prostega gibanja; poziva države članice, naj priznajo, da morajo temeljna načela EU veljati za vse državljane ter da direktiva o prostem gibanju ne dovoljuje kolektivnega izгона in kakršnega koli rasnega profiliranja; poziva države članice izvora, naj prevzamejo svojo odgovornost za boj proti revščini in izključenosti vseh svojih državljanov, ter države članice prihoda, naj povečajo čezmejno sodelovanje za boj proti diskriminaciji in izkoriščanju ter preprečijo, da se izključevanje nadaljuje v državi prihoda;

20. poziva države članice, naj obravnavajo predsodke do romskih beguncev in prosilcev za azil v kontekstu migracij; opozarja, da države članice sprejemajo prosilce za azil iz držav Zahodnega Balkana, ki številčno gledano zajemajo veliko Romov iz Srbije in nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, ter da je to lahko povezano z določenimi dejavniki, ki vplivajo na tamkajšnje romsko skupnost; poziva k vključitvi posebnega poglavja o preganjanju zaradi anticiganizma v državi izvora med informacije o državah, ki jih to zadeva;

21. je zelo zaskrbljen zaradi števila romskih prebivalcev brez državljanstva, ki imajo posledično v celoti zavržen dostop do socialnih, izobraževalnih in zdravstvenih storitev ter so odrinjeni na sam rob evropske družbe; poziva države članice, naj odpravijo apatridnost in zagotovijo, da bodo vsi uživali temeljne človekove pravice;

22. poziva države članice, naj izvajajo registracijo rojstev brez diskriminacije in zagotovijo identifikacijo vseh svojih državljanov ter tako preprečijo onemogočanje dostopa Romom do vseh najpomembnejših osnovnih storitev; poziva države članice, naj sprejmejo takojšnje popravne ukrepe za zaustavitev diskriminatorne registracije rojstev in naj prek svojih lokalnih organov proaktivno zagotavljajo registracijo vsakega otroka; poziva Komisijo, naj oceni in spremlja razmere v državah članicah, razširja primere dobre prakse o identifikaciji in varstvu oseb, ki nimajo priznanega državljanstva in dostopa do osebnih dokumentov, ter začne kampanje za ozaveščanje o pomenu registracije rojstev;

⁽¹⁾ UL L 95, 15.4.2010, str. 1.

⁽²⁾ UL L 373, 21.12.2004, str. 37.

Sreda, 25. oktober 2017

23. je globoko zaskrbljen zaradi neenakega dostopa Romov do zdravstvenih informacij, storitev in oskrbe, velikega pomanjkanja kartic zdravstvenega zavarovanja med njimi ter rasističnih napadov nanje; poziva države članice, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za odpravo ovir pri dostopu do sistema zdravstvenega varstva; poziva države članice, naj, kjer je to potrebno, zagotovijo sredstva za programe mediatorstva v zdravstvenem varstvu za Rome, povečajo ozaveščenost o zdravstvenem varstvu ter izboljšajo dostop do cepljenja in preventivnega zdravstvenega varstva v romskih skupnostih;

24. je zaskrbljen zaradi diskriminacije Rominj, ki so pogosto nameščene v ločene in podstandardne porodnišnice ter se srečujejo s telesnimi zlorabami, zanemarjanjem, slabšo obravnavo in grdim ravnanjem s strani zdravstvenega osebja, ko želijo dostopati do storitev spolnega in reproduktivnega zdravja, in ki pogosto ne dostopajo do mobilnih zdravstvenih pregledov; poziva države članice, naj v ta namen takoj vzpostavijo mehanizem spremljanja in korektivni mehanizem ter zagotovijo, da bo zdravstveno osebje, ki krši etična načela, odgovarjalo za svoje ravnanje; poziva Komisijo in države članice, naj si bolj prizadevajo za spodbujanje trajnostne in celovite krepitve zmogljivosti za Rominje, naj ustvarijo specializirane strukture, kot so posvetovalnice, da bi dale na voljo prilagojeno zdravstveno informativno gradivo, in naj zagotovijo potrebno podporo za pobude na področju zdravja skupnosti;

25. poziva države članice, naj pri izvajanju okvira EU za nacionalne strategije vključevanja Romov prednost namenijo otrokom, zlasti z zagotavljanjem dostojnih življenjskih razmer ter dostopa do zdravstvenega varstva in izobraževanja za romske otroke; poudarja, da je boj proti nepismenosti romskih otrok ključen za boljšo integracijo in vključevanje Romov, saj naslednjim generacijam omogoča, da izboljšajo svoj dostop do zaposlitve;

26. poziva države članice, naj obsodijo prisilno sterilizacijo in zagotovijo nadomestilo za Rominje, ki so bile sistemsko in z državno podporo sterilizirane, ter nadomestilo pospremiijo z javnim opravičilom žrtvam tega hudodelstva zoper človečnost;

27. je zelo zaskrbljen zaradi pojava nezakonitega odvzemanja otrok romskim staršem; poziva države članice, naj brez odlašanja preiščejo takšne primere in sprejmejo ustrezne ukrepe za njihovo preprečevanje;

28. obsoja, da države članice Romom ne zagotovijo enakega dostopa do pravnega varstva in enakosti pred zakonom, kar se kaže kot:

- nezagotovitev ali nesprejemljivo počasni postopki za zagotovitev pravnega varstva žrtvam kaznivih dejanj iz sovraštva, zlasti tistih, ki jih storijo policisti;
- nesorazmerna kriminalizacija in zaporne kazni za Rome;
- čezmerna policijska obravnava (etnično profiliranje, prepogosti postopki ustavljanja in pregledovanja ljudi, neupravičene racije v romskih naseljih, samovoljni zasegi in uničevanje lastnine, čezmerna uporaba sile pri aretacijah, napadi, grožnje, poniževalno ravnanje, telesna zloraba in odrekanje pravic med policijskim zasliševanjem in pridržanjem);
- premajhna policijska obravnava v primeru kaznivih dejanj zoper Rome z zagotavljanjem le malo ali nobene pomoči, zaščite (kot v primerih trgovine z ljudmi in za žrtve nasilja v družini) ali preiskave v primerih kaznivih dejanj, ki jih prijavijo Romi;

29. poziva države članice, naj:

- zajamčijo, da so vsi državljani enaki pred zakonom, ter zagotovijo, da imajo vsi enak dostop do pravnega varstva in procesnih pravic;
- zagotovijo obvezno, na človekovih pravicah temelječe in storitveno usmerjeno usposabljanje na delu za uslužbence organov kazenskega pregona in sodne uradnike na vseh ravneh;

Sreda, 25. oktober 2017

- preiskujejo in preganjajo kazniva dejanja iz sovraštva ter zagotovijo najboljšo prakso pri ugotavljanju in preiskovanju kaznivih dejanj iz sovraštva, vključno s tistimi dejanji, ki so motivirana konkretno z anticiganizmom;
- v okviru policije vzpostavijo enote proti kaznivim dejanjem iz sovraštva z znanjem o anticiganizmu;
- spodbujajo ustrezno policijsko obravnavo in v primerih policijskih kršitev uporabijo sankcije;
- zaposlijo strokovnjake za reševanje sporov za delo s policijo;
- spodbujajo dejavno zaposlovanje Romov kot pripadnikov policijskih sil;
- zagotovijo, da programi za pomoč žrtvam upoštevajo posebne potrebe Romov ter da jim je na voljo pomoč pri poročanju o kaznivih dejanjih in vlaganju pritožb;
- nadalje razširijo geografski obseg programa JUSTROM, skupnega programa Komisije in Sveta Evrope o dostopu Rominj do pravnega varstva;
- v celoti izvajajo direktivo EU o preprečevanju trgovine z ljudmi ter povečajo policijsko in pravosodno sodelovanje v boju proti trgovini z ljudmi; ter
- v celoti izvajajo Direktivo 2011/93/EU ⁽¹⁾ za boj proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok in za zaščito žrtev;

30. poziva Evropsko policijsko akademijo (CEPOL), naj nadaljuje usposabljanja na področju temeljnih pravic in s tem povezane presečne senzibilizacije policistov;

31. je globoko zaskrbljen zaradi razširjene diskriminacije Romov na stanovanjskem področju, ki ga zaznamujejo diskriminatorni najemniški in lastniški trg ter sistem socialnih stanovanj, prisilne izselitve in rušenje romskih domov brez zagotovitve nadomestne nastanitve, namestitvev Romov v segregiranih taboriščih in zatočiščih za izredne razmere brez osnovnih potrebščin ter postavljanje zidov okrog romskih naselij, ob tem pa javni organi Romom ne zagotavljajo polnega vsakodnevne dostopa do pitne vode iz vodovoda in do kanalizacije;

32. poziva države članice, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za zagotovitev enakega obravnavanja Romov pri dostopu do stanovanj ter naj v celoti izkoristijo sredstva EU za izboljšanje bivalnih razmer Romov, zlasti s spodbujanjem odpravljanja segregacije, odpravo vsakršne prostorske segregacije ter spodbujanjem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, in celostnih teritorialnih naložb, ki jih podpirajo skladi ESI, pa tudi z dosledno politiko na področju javnih stanovanj; poziva države članice, naj zagotovijo dostop do komunalnih storitev, kot so vodovod, elektrika in plin, ter stanovanjske infrastrukture v skladu z nacionalnimi zakonskimi zahtevami;

33. poziva Komisijo, naj prizna svojo pristojnost v zvezi s prisilnimi izselitvami na podlagi rase pripadnosti; poziva države članice, naj zagotovijo, da se pri prisilnih izselitvah v celoti spoštujejo pravo Unije in druge mednarodne obveznosti s področja človekovih pravic, kot so obveznosti, ki izhajajo iz Evropske konvencije o človekovih pravicah; poleg tega poziva k povečanju števila in razpoložljivosti strokovnjakov za odpravo segregacije v državah članicah, ki jih to najbolj zadeva, da bodo v podporo oblastem pri zagotavljanju, da evropski strukturni in investicijski skladi učinkovito preprečujejo segregacijo, ter poziva, naj se sredstva iz Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj namenijo za prostorske ukrepe za odpravo segregacije;

34. pozdravlja proaktivne pobude, ki si prizadevajo za izboljšanje bivanjskega položaja Romov v mestih; priznava pobudo Eurocities, v okviru katere se zbirajo dokazi s kartiranjem, pri čemer se proučujejo značilnosti romskih skupnosti, ki živijo v mestih, izzivi, s katerimi se srečujejo, in odzivi mest nanje;

⁽¹⁾ UL L 335, 17.12.2011, str. 1.

Sreda, 25. oktober 2017

35. obžaluje stalno segregacijo v šolah, vključno s preveliko zastopanostjo romskih otrok v „posebnih šolah“, šolah, namenjenih le Romom, ločenih razredih, „kontejnerskih šolah“ itd.; poziva države članice, naj oblikujejo in sprejmejo posebne ukrepe za odpravo segregacije v šolah in druge učinkovite ukrepe za zagotovitev enakega obravnavanja in polnega dostopa romskih otrok do visokokakovostnega in rednega izobraževanja ter za zagotovitev, da vsi romski otroci zaključijo vsaj obvezno izobraževanje; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je preučiti razloge za zgodnji osip, zlasti vlogo rasnega sovraštva do Romov pri tem pojavu; poleg tega spodbuja države članice, naj preučijo nove načine za zaprtje obstoječe izobraževalne vrzeli z izobraževanjem odraslih, poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter priložnostnim in neformalnim učenjem; vztraja, da je treba obenem pozornost nameniti tudi presečni diskriminaciji in vključiti strokovnjake za Rome in šolske mediatorje ter zagotoviti ustrezne vire za take ukrepe;

36. meni, da je diskriminacija Romov na področju dela, ki jo najpogosteje zaznamujejo dolgotrajna brezposelnost, pogodbe brez zagotovljene minimalne delovne obveznosti, prekarno zaposlovanje brez zdravstvenega in socialnega zavarovanja ali pokojnin, ovire na trgu dela (ki obstajajo tudi za Rome s terciarno izobrazbo) ter pomanjkanje možnosti za ponovno usposabljanje, posebej skrb zbujajoča in nesprejemljiva; zato poziva države članice, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za zagotovitev enakega obravnavanja Romov pri dostopu do trga dela in zaposlitvenih možnosti ter odpravijo neposredne in posredne ovire, vključno z diskriminacijo;

37. poziva države članice, naj sodelujejo z zasebnim sektorjem pri podpori možnosti za usposabljanje ter zaposlitvenih in poslovnih priložnosti za Rome, zlasti v rastočih tehnoloških sektorjih; poziva države članice, naj ambiciozno proučijo, kako lahko nove tehnologije pomagajo pri socialnem in ekonomskem vključevanju Romov in boju proti anticiganizmu ter prispevajo k njima; poudarja pomen regionalnega razvoja za trajnostno ustvarjanje delovnih mest v najmanj razvitih regijah;

38. poziva države članice, naj spodbujajo politike, pri katerih je bil dokazan velik pozitivni učinek, kot so poklicno usposabljanje in usposabljanje na delu, storitve individualnega svetovanja, samozaposlovanje, socialno podjetništvo in programi za prve delovne izkušnje, da bi spodbudili udeležbo Romov na trgu dela in preprečili medgeneracijski prenos revščine v romskih skupnostih;

39. obsoja večplastne in presečne oblike diskriminacije Romov, ki so pogosto skrite ali prikrite; poudarja, da bi morale politike, ki se osredotočajo na eno obliko diskriminacije, nameniti pozornost položaju posameznih skupin, ki so pogosteje žrtve večplastne diskriminacije; poziva Komisijo in države članice, naj posebno pozornost namenijo izboljšanju izobrazbe, udeležbe ter dostopa do zaposlovanja, stanovanj in zdravstvenega varstva, pa tudi preprečevanju večplastne in presečne diskriminacije ter neenakosti, s katerima se srečujejo Romi, ter naj v okviru EU za nacionalne strategije vključevanja Romov po letu 2020 vključijo posebne programe za Rome;

40. zaskrbljeno ugotavlja, da so Rominje izpostavljene večplastni in presečni diskriminaciji, ker so ženske, ki pripadajo romski etnični manjšini, in so tako v slabšem položaju, ko gre za vključenost v družbo na vseh ravneh in pri dostopu do osnovnih storitev in virov; poudarja, da je diskriminacija Rominj, ki nimajo osebnih dokumentov, še hujša; poudarja, da so za izboljšanje položaja Rominj potrebne specifične in ciljno usmerjene nediskriminacijske politike, ki omogočajo enak dostop do zaposlovanja in izobraževanja, vključno z vseživljenjskim učenjem, in ki omogočajo kakovostno nastanitev, kar je ključno za izboljšanje njihovih življenjskih razmer ter boj proti revščini in izključenosti;

41. poziva države članice, naj zagotovijo, da bo v njihove nacionalne strategije vključevanja Romov vključeno posebno poglavje o pravicah žensk in enakosti spolov ter da bo vsak oddelek teh strategij vseboval ukrepe za vključevanje načela enakosti spolov z namenom spodbujati pravice žensk in enakost spolov, zlasti pri dodeljevanju sredstev, v skladu s sklepi Sveta o okviru EU za nacionalne strategije vključevanja Romov, kjer je navedeno, da je treba vidik spolov upoštevati v vseh politikah in ukrepih za izboljšanje vključevanja Romov; poziva vlade držav članic in lokalne oblasti, naj Rominje vključijo v pripravo, izvajanje, vrednotenje in spremljanje nacionalnih strategij vključevanja Romov; poudarja, da je treba dosledno zbirati podatke, razčlenjene po spolu, in jih redno analizirati, ter poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo, ali politike

Sreda, 25. oktober 2017

dosegajo želene izboljšave za Rominje, in naj ukrepajo, če ni napredka; poziva Komisijo, naj podpre spodbujanje enakosti spolov pri izvajanju vseh vidikov strategije Evropa 2020 v skladu s strategijo za enakost med ženskami in moškimi za obdobje 2010–2015;

42. poziva države članice, naj bodo pozorne na posebne izzive, s katerimi se srečujejo Rominje v povezavi s prezgodnjimi in prisilnimi porokami in napadi na njihovo telesno celovitost, ter spodbuja države članice, naj pospešijo in podpirajo zbiranje in razširjanje podatkov o zakonskih in drugih ukrepih, sprejetih na nacionalni ravni, za preprečevanje nasilja nad Rominjami ter boj proti njemu;

43. spodbuja podjetja in lokalne organe, naj vzpostavijo sheme usposabljanja in delovne priložnosti za romske ženske;

44. poziva vlade, naj z različnimi ukrepi spodbujajo in podpirajo dejansko udeležbo Rominj v javnem in političnem življenju;

45. meni, da so organi za enakost pomembni za obveščanje Romov o njihovih pravicah, pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic in poročanje o diskriminaciji; poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo standarde za zagotovitev, da imajo organi za enakost primerne pristojnosti in vire za spremljanje in ukrepanje v primerih anticiganizma; poziva države članice, naj podpirajo delo in institucionalno zmogljivost organov za enakost za spodbujanje enakega obravnavanja, tako da jim dodelijo ustrezne vire, da bodo lahko zagotavljali učinkovito pravno in pravosodno pomoč, ter naj okrepijo njihovo delo s pravnimi svetovalci Romov, da bi olajšali poročanje o zlorabah;

46. je zaskrbljen zaradi nizke stopnje udeležbe Romov kot sogovornikov ali izvoljenih predstavnikov lokalnih, regionalnih in nacionalnih oblasti ter zaradi dejstva, da vlade Romom ne zagotavljajo vseh državljskih pravic; priznava ključno vlogo civilne družbe v zvezi s tem; poziva k širšemu sodelovanju nacionalnih in lokalnih organov, ki jih zadeva ta problematika, EU, Sveta Evrope in nevladnih organizacij, spodbuja EU ter institucije in politične stranke v državah članicah, naj dejavno spodbujajo politično udeležbo in krepitev vloge Romov ter njihovo zaposlovanje v javnih upravah; poziva k sprejetju programov za krepitev vloge Romov, med drugim za povečanje in zagotovitev dolgoročnega sodelovanja Romov kot predstavnikov v lokalnih upravah ter regionalnih in nacionalnih vladah; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se pri razvoju vseh politik in ukrepov poveča udeležba Rominj v politiki in procesu odločanja;

47. poziva države članice, naj zagotovijo obvezna, praktična in presečna usposabljanja na področju temeljnih pravic in nediskriminacije za vse javne uslužbenke, ki so nosilci odgovornosti in so ključni za pravilno izvajanje zakonodaje EU in držav članic, da bi jih opremili s potrebnim znanjem in spretnostmi, tako da bodo lahko delovali v korist vseh državljanov na podlagi človekovih pravic;

48. poziva države članice, naj glede na moč medijev pri vplivanju na javno podobo etničnih manjšin:

— zagotovijo obvezno usposabljanje za zaposlene v javni radiodifuziji in medijih, da jih ozavešijo o izzivih in diskriminaciji, s katerimi se soočajo Romi, in škodljivih stereotipih;

— spodbujajo zaposlovanje Romov v javnih medijih; in

— spodbujajo zastopnost Romov v upravnih odborih javnih medijev;

49. spodbuja države članice, naj zavoljo uspešne zaustavitve širjenja anticiganizma v šolske učne načrte na vseh ravneh vključijo obvezne vsebine o človekovih pravicah, demokratičnem državljanstvu in politični pismenosti, da bi odpravili negotovost Romov glede identitete ter okrepili njihovo samozaupanje in zmožnost za uveljavljanje in zahtevanje enakih pravic;

Sreda, 25. oktober 2017

50. je globoko zaskrbljen zaradi zmanjšanja sredstev v javnem sektorju, ki je resno prizadelo dejavnosti državnih organizacij in nevladnih organizacij, ki jih financira država, za spodbujanje enakosti Romov ter omejilo doseg teh projektov; poudarja, da imajo država in njene institucije bistveno vlogo pri spodbujanju enakosti, ki je ni mogoče nadomestiti;

Nacionalne strategije vključevanja Romov

51. zaskrbljeno ugotavlja, da vložena prizadevanja in finančna sredstva ter številni evropski in nacionalni programi in sredstva, namenjeni romski skupnosti, niso bistveno prispevali k izboljšanju njihovih življenjskih razmer in niso privedli do napredka pri vključevanju Romov, zlasti na lokalni ravni; zato poziva države članice, naj zavoljo boja proti marginalizaciji, diskriminaciji in izključenosti Romov ter pospešitve procesa vključevanja Romov in boja proti anticiganizmu:

- oblikujejo ambiciozne nacionalne strategije vključevanja Romov, opravijo več raziskav o uspešnih lokalnih praksah in programih z dejavnim vključevanjem Romov, da bi ugotovili njihov položaj, realnost in izzive, s katerimi se srečujejo, pri tem pa posebno pozornost namenili anticiganizmu in njegovim posledicam ter na podlagi tega razvili izboljššan, obsežen in celosten pristop k temu vprašanju, pri čemer naj ne obravnavajo le socialnega in ekonomskega vidika, temveč tudi boj proti rasizmu in izgradnjo vzajemnega zaupanja;
- v celoti izvajajo svoje nacionalne strategije vključevanja Romov;
- ocenijo učinkovitost teh strategij in jih redno posodabljaajo, opredelijo jasne in prilagojene ukrepe ter določijo merljive cilje in mejnike;
- tesno sodelujejo z vsemi deležniki, vključno z regionalnimi in lokalnimi subjekti, akademiki, zasebnim sektorjem ter lokalnimi in nevladnimi organizacijami, ter naj dejavno vključijo Rome;
- dodatno razvijejo metode zbiranja podatkov ter metodologije za spremljanje in poročanje, ki bodo temeljile na terenskem delu ter bodo usmerjene v finančni in kakovostni vidik, saj take metodologije podpirajo učinkovite politike, ki temeljijo na dokazih, in lahko prispevajo k izboljšanju učinkovitosti sprejetih strategij in ukrepov ter k opredelitvi vzrokov, zakaj programi in strategije ne prinesejo pričakovanih rezultatov;
- povečajo vlogo nacionalnih kontaktnih točk za Rome, tako da jim zagotovijo ustrezen mandat, potrebne vire in ustrezne delovne pogoje, da bi lahko izvajale svoje naloge usklajevanja;

Postavitev anticiganizma v ospredje izboljšanja strategije po letu 2020

52. pozdravlja dosedanja prizadevanja in široko uporabo koristnih mehanizmov in skladov, ki jih je razvila Komisija, za spodbujanje socialnega in ekonomskega vključevanja Romov ter začetek izvajanja okvira EU za nacionalne strategije vključevanja Romov po letu 2020, ki vsebuje poziv državam članicam, naj sprejmejo nacionalne strategije;

53. poziva Komisijo, naj:

- nadgradi okvir EU za nacionalne strategije vključevanja Romov po letu 2020, pri čemer naj izhaja iz ugotovitev in priporočil Računskega sodišča, Agencije za temeljne pravice, nevladnih in nadzornih organizacij ter vseh ustreznih deležnikov, da bo dobila izboljššan, posodobljen in še bolj celovit pristop;
- se v okviru EU po letu 2020 poleg socialne vključenosti osredotoči na vprašanje anticiganizma in naj uvede protidiskriminacijske kazalnike na področjih izobraževanja, zaposlovanja, stanovanj, zdravja itd., saj anticiganizem spodkopava uspešno izvajanje nacionalnih strategij vključevanja Romov;

Sreda, 25. oktober 2017

- anticiganizem obravnava kot horizontalno vprašanje ter v partnerstvu z državami članicami, Agencijo za temeljne pravice in nevladnimi organizacijami oblikuje seznam praktičnih ukrepov držav članic za boj proti anticiganizmu;
 - dokonča ustanovitev projektne skupine za Rome v okviru ustreznih služb Komisije z vzpostavitvijo projektne skupine na ravni komisarja za romska vprašanja, ki bo povezovala vse ustrezne komisarje, ki delujejo na področju enakih pravic in nediskriminacije, državljanstva, socialnih pravic, zaposlovanja, izobraževanja in kulture, zdravja, stanovanj in njihove zunanje razsežnosti, da bi skrbela za oblikovanje nediskriminatornih in dopolnilnih skladov in programov EU;
 - okrepi in dopolnjuje delo službe Komisije za politike nediskriminacije in usklajevanje romske politike s kadrovske okrepitvijo, in sicer naj z dodelitvijo primernih sredstev in zaposlitvijo več uslužbencev zagotovi zadostne zmogljivosti za boj proti anticiganizmu, za ozaveščanje o holokavstu nad Romi ter za spodbujanje spomina na holokavst;
54. poziva institucije EU, naj vključujejo pravice Romov na področju zunanjih odnosov; odločno vztraja, da bi bilo treba preprečevati anticiganizem in spodbujati pravice Romov v državah kandidatkah in potencialnih državah kandidatkah;
55. poziva Komisijo in države članice, naj uporabljajo in dejavno razširjajo delovno opredelitev anticiganizma, ki jo je pripravila Evropska komisija za boj proti rasizmu in nestrpnosti, da bi državnim organom zagotovili jasno usmeritev;
56. poziva vse politične skupine v Parlamentu in politične stranke v državah članicah, naj spoštujejo spremenjeno listino evropskih političnih strank za nerasistično družbo in redno obnavljajo svojo zavezo ter naj obsodijo in sankcionirajo sovražni govor;
57. poziva Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, naj pripravi študijo o anticiganizmu v EU in državah kandidatkah, se pri svojem delu o romskih vprašanjih osredotoči na anticiganizem ter naj ta pojav spremlja na vseh ustreznih področjih;

o

o o

58. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter držav kandidat, Svetu Evrope in Združenim narodom.
-